

zijn dat zich tegen deze interpretatie verzet, ook niet de ouderdom van het woord die men zal moeten aannemen. Zoals onder F wordt uiteengezet, dateert het wellicht uit dezelfde tijd als waarin *paalmes*, een zeer oud woord blijkens het eerste bestanddeel, ontstaan is.

Over het woord *kapmes* kom ik onder F te spreken. Hier nog een enkel woord over *haolmes*, *holmes*, *heulmes* en *hölmes*. Het is niet nodig deze namen in verband te brengen met de heulbank, alleen al niet omdat een deel ervan stamt uit gebieden waar deze naam niet bekend is. Zoals blijkt bij kaart 6 sub F komt de benaming *holmes* e.d. ook voor in beroepen waar van uitholling in strikte zin geen sprake is. *Heulmes* kan in betekenis verwant zijn met het woord dat b.v. de kuiper gebruikt en dan aanduiden een mes waarmee een of ander oppervlak enigszins hol wordt uitgesneden. Dat moet men immers ook met het *paalmes* doen.

De onderlinge verschillen die tussen de benamingen voor het *paalmes* bestaan worden toegelicht door enkele opmerkingen, aangetroffen her en der in de vragenlijsten. G 173 geeft de naam *paalmes*, maar schrijft daarbij: *blokmes alleen in de officiële handelstaal*. F 112 maakt hetzelfde onderscheid tussen *poolmes* en *blokmes*. Hoewel ik geloof, ook met het oog op de ten dele merkwaardige verbreiding van het woord *blokmes*, dat die voorstelling juist is, krijgt ze toch een vreemd tegenwicht in wat K 15 schrijft: *het grote mes; Het werd vroeger (± 50 jaar geleden) het blokmes genoemd*. Ik kan niet nagaan of er een zakelijke ondergrond is voor hetgeen K 352 schrijft: *vroeger gebruikte men het *blokmes, tegenwoordig het *snijmes*; misschien is het, zoals bij K 15, alleen maar een verschil in naam. Dat het woord *blokmes* een algemene benaming is, die een ruimere zin heeft dan sommige andere woorden van de kaart, blijkt uit E 161: *blokmes 1 grofmes 2 fijnmes* en F 90: **blokmesse 1. veursnieder 2. naosnieder*. B 126 en K 91 waarderen het woord op dezelfde manier. Het is merkwaardig, dat een dergelijke betekenisverruiming, die moet zijn ontstaan bij het invoeren van het *fijnmes*, nergens voor *paalmes* wordt vermeld. Ook is het merkwaardig, dat *blokmes* geen denominatieven onder zijn afstammelingen heeft; „afblokken” komt niet voor, *afpalen* wel.

F

Hoewel ik over twee aanwijzingen beschik dat het *paalmes* in gebruik is geweest bij wagenmakers (C 108 en Q 112), terwijl men het mes ook plaatst op sommige grote boerderijen (Q 112), bestaat er m.i. niet de